

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
		Издание: П
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Дата: 07.09.2016 г.
		Страница 1 от 42

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН

ФАКУЛТЕТ ПО МЕДИЦИНА

Катедра „Анатомия, хистология, цитология и биология“

Сектор „Анатомия, хистология и цитология“

ВЛИЗА В СИЛА

от учебната 2019/20

КОНСПЕКТ

ПО

АНАТОМИЯ НА ЧОВЕКА

ЗА РЕДОВНО ОБУЧЕНИЕ В СПЕЦИАЛНОСТ

„МЕДИЦИНА“

ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН „МАГИСТЪР“

Разработил: Доц. Стефан Трифонов Ръководител катедра /фамилия, длъжност/	Одобрил: Проф. д-р А.Аспарухов, дмн Декан ФМ /фамилия, длъжност/	Утвърдена: На Факултетен съвет	Екземпляр № 05
07.09.2019 г..... /дата, подпис/2019 г..... /дата, подпис/ /дата/	Валиден от: 11.09.19

I. КОСТИ и СТАВИ

Голяма част от остеологията се изпитва на практически изпит. При описанието на костите се изисква да се знаят местата на залавянето на мускулите и съотношението с кръвоносните съдове и нерви. За ставите е необходимо да се знаят структурата и механиката, обуславяща характерните движения. Изискват се също знания за рентгеновата анатомия на скелета.

1. Костта като орган – структура, развитие и растеж на костите.
2. Стави – видове, структура и механика.
3. Гръбначен стълб. Свързвания на прешлените.
4. Гръден кош. Свързвания на костите. Гръдният кош като цяло.
5. Черепен покрив. Свързване на черепните кости.
6. Вътрешна повърхност на черепната основа.
7. Външна повърхност на черепната основа.
8. Странична повърхност на черепа.
9. Очница.
10. Костен скелет на носната кухина.
11. Съединения на черепа с гръбначния стълб.
12. Долночелюстна става.
13. Стави на раменния пояс.
14. Раменна става.
15. Лакътна става. Съединения на костите на предмишницата.
16. Стави на китката.
17. Китково-предкиткови стави. Стави на пръстите.
18. Съединения на костите на таза. Форма и размери на таза.
19. Тазобедрена става.
20. Колянна става.
21. Съединения на костите на подбедрицата. Горна скочна става.
22. Долна скочна става.
23. Полуподвижни стави на ходилото. Стави на пръстите на ходилото.

II. МУСКУЛИ

При мускулите се изискват познания върху мускулните групи, техните фасции, залавните места на отделните мускули, инервацията, кръвоснабдяването и функцията им.

24. Устройство, помощни образувания и механика на мускулите.
25. Мимически мускули.
26. Дъвкателни мускули.
27. Повърхностни мускули на гърба.
28. Дълбоки мускули на гърба. Гръбни фасции.
29. Повърхностни мускули на шията. Шийна фасция.
30. Дълбоки мускули на шията.
31. Мускули на гръдната стена. Собствени мускули на гръдната стена.
32. Гръдни мускули на раменния пояс.
33. Диафрагма.
34. Мускули на коремната стена.
35. Слабинен канал.
36. Собствени мускули на раменния пояс.
37. Мускули на мишницата. Мишнична фасция.
38. Мускули на предмишницата - предна и латерална група.

39. Мускули на предмишницата - задна група. Предмишнична фасция.
40. Мускули на ръката.
41. Мускули около тазобедрената става.
42. Мускули на бедрото. Бедрена фасция.
43. Мускули на подбедрицата - предна и латерална група.
44. Мускули на подбедрицата - задна група. Подбедрена фасция.
45. Мускули и фасции на ходилото.

III. ВЪТРЕШНИ ОРГАНИ

При описание на вътрешните органи се изискват познания за ембриогенезата, външната форма и устройство на органа, положението и съотношението му спрямо скелета и съседни органи, хистологичното устройство и хистофизиологията, кръвоснабдяването, инервацията и лимфния отток.

46. Устна кухина – твърдо и меко небце.
47. Език.
48. Устен провлак. Тонзили.
49. Големи слюнчени жлези.
50. Гълтач.
51. Хранопровод.
52. Стомах.
53. Дванадесетопръстник.
54. Мезентериално тънко черво.
55. Дебело черво - сляпо черво, апендикс, колон.
56. Дебело черво - право черво.
57. Черен дроб.
58. Интра- и екстрахепатални жлъчни пътища. Жлъчен мехур.
59. Екзокринен панкреас.
60. Коремница.
61. Дихателна система - общ преглед и развитие.
62. Външен нос. Носна кухина. Околоносни синуси.
63. Гръклян – общо устройство, хрущялен скелет.
64. Гръклян – скелетни и собствени мускули на гръкляна. Кухина на гръкляна.
65. Дихателна тръба. Бронхи.
66. Бял дроб.
67. Плевра. Плеврална кухина.
68. Пикочоотделителна система - общ преглед и развитие.
69. Бъбрек
70. Бъбречно легенче. Пикочопровод. Пикочен мехур.
71. Пикочен канал у мъжа и жената.
72. Полови органи - общ преглед и развитие.
73. Семенник.
74. Надсеменник. Семепровод. Семенна връв.
75. Семенни мехурчета. Простата. Булбоуретрални жлези.
76. Мъжки полов член. Скротум.
77. Яйчник.
78. Маточна тръба.
79. Матка.
80. Влагалище. Женски външни полови органи.
81. Междинница. Мускули и фасции.
82. Млечна жлеза.

IV. ЕНДОКРИННА СИСТЕМА

За всяка една от жлезите с вътрешна секреция се изискват познания относно развитието, микроструктурата, хистофизиологията, кръвоснабдяването и инервацията.

- 83. Хипофиза.
- 84. Епифиза.
- 85. Щитовидна жлеза, околощитовидни жлези.
- 86. Надбъбречна жлеза. Параганглии .
- 87. Ендокринен панкреас. Гастро-ентеро-панкреатична система.

V. СЪДОВА СИСТЕМА

При описание на кръвоносните съдове е необходимо да се дадат данни за положението, разклоненията (притоците) и по-важните колатерални пътища. За лимфната система се изискват познания за регионалните лимфни възли и лимфния оток.

- 88. Сърце. Развитие, топография и външен релеф.
- 89. Кухини на сърцето. Сърцеви клапи.
- 90. Строеж на сърцевата стена. Фиброзен скелет на сърцето.
- 91. Перикард, перикардиална кухина.
- 92. Кръвоснабдяване и инервация на сърцето. Импулсопроводна система .
- 93. Строеж на стената на кръвоносните съдове. Артерии, вени и капиляри.
- 94. Съдове на малкия кръг на кръвообращението.
- 95. Аорта - общ преглед.
- 96. Външна сънна артерия.
- 97. Вътрешна сънна артерия.
- 98. Горночелюстна артерия.
- 99. Подключична артерия.
- 100. Подмишнична и мишнична артерии.
- 101. Лъчева и лакътна артерии.
- 102. Дъга на аортата. Гръдна аорта.
- 103. Коремна аорта.
- 104. Чревен ствол, горна и долна опорачни артерии.
- 105. Обща хълбочна артерия. Външна хълбочна артерия. Бедрена артерия.
- 106. Вътрешна хълбочна артерия.
- 107. Задколянна артерия. Артерии на подбедрицата и ходилото.
- 108. Система на горна куха вена.
- 109. Вени на гръдната стена.
- 110. Система на долна куха вена.
- 111. Повърхностни и дълбоки вени на крайниците.
- 112. Система на портната вена. Портокавални анастомози. Кава-кавални анастомози.
- 113. Кръвообращение на плода и остатъци от него.
- 114. Лимфна система. Общ преглед. Строеж на стената на лимфните съдове. Главни лимфни съдове.
- 115. Лимфни възли. Тимус.
- 116. Слезка.
- 117. Червен костен мозък.
- 118. Лимфни съдове и лимфни възли на главата и шията.
- 119. Лимфни съдове и лимфни възли на горните крайници.
- 120. Лимфни съдове и лимфни възли на долните крайници.

121. Лимфни съдове и лимфни възли в коремната кухина и таза.

VI. НЕРВНА СИСТЕМА И СЕТИВНИ ОРГАНИ

При описание на частите на централната нервна система се изискват познания за макроскопското и хистологично устройство (цито- и миелоархитектоника). При периферните нерви да се опише произходът на нерва (ядра), топографията и разклоненията им.

- 122. Общ преглед, филогенеза и онтогенеза на нервната система. Принципно устройство на нервната система.
- 123. Гръбначен мозък - форма, положение, обвивки и кръвоснабдяване.
- 124. Сиво мозъчно вещество на гръбначния мозък.
- 125. Снопове на бялото вещество в гръбначния мозък.
- 126. Продълговат мозък.
- 127. Мост.
- 128. Малък мозък – строеж на малкомозъчната кора.
- 129. Малък мозък – системи влакна. Интрацеребеларни ядра.
- 130. Четвърто мозъчно стомахче.
- 131. Среден мозък.
- 132. Междинен мозък – таламус, епиталамус, метаталамус.
- 133. Междинен мозък – субталамус, хипоталамус.
- 134. Трето мозъчно стомахче.
- 135. Краен мозък. Бразди и гънки.
- 136. Строеж на кората на крайния мозък.
- 137. Локализация на функциите, мозъчна асиметрия.
- 138. Системни влакна в бялото вещество на крайния мозък. Вътрешна капсула .
- 139. Базални ядра на крайния мозък.
- 140. Обонятелен мозък. Лимбична система.
- 141. Мазолесто тяло. Комисури, свод.
- 142. Странично мозъчно стомахче.
- 143. Функционални системи в ЦНС. Системи на общата сетивност: Система на повърхностната сетивност /механорецептивност/.
- 144. Системи на общата сетивност: Система на сетивност за болка /ноцицептивност/ и температура.
- 145. Системи на общата сетивност: Система на повърхностната сетивност, свързана с троичния нерв .
- 146. Системи на общата сетивност: Система на дълбоката сетивност /проприоцептивност/.
- 147. Еферентни моторни системи: Пирамидна система, Окуломоторна система.
- 148. Еферентни моторни системи: Екстрапирамидна система.
- 149. Обвивки на главния и на гръбначния мозък. Менингеални пространства.
- 150. Циркулация на гръбначно-мозъчната течност – мозъчни и малкомозъчни цистерни.
- 151. Кръвоснабдяване на главния мозък – артерии. Вилизиев артериален кръг.
- 152. Венозни синуси на твърдата мозъчна обвивка. Вени на главния мозък.
- 153. Гръбначно-мозъчни нерви - образуване. Спинални ганглии.
- 154. Задни клонове на гръбначно-мозъчните нерви.
- 155. Шиен сплит.
- 156. Мишничен сплит.
- 157. Лакътен нерв.
- 158. Срединен нерв.

159. Лъчев нерв.
160. Подмишничен нерв. Мускулно-кожен нерв.
161. Преглед на инервацията на кожата на горния крайник.
162. Междуребрани нерви.
163. Поясен сплит.
164. Кръстцов сплит. Срамен сплит.
165. Седалищен нерв, голямопищялен нерв.
166. Малкопищялен нерв.
167. Преглед на инервацията на кожата на долния крайник.
168. Черепно-мозъчни нерви – III, IV, VI.
169. Черепно-мозъчни нерви–V(троичен нерв,общ преглед на ядрата и клоновете му)
170. Очничен нерв.
171. Горночелюстен нерв.
172. Долночелюстен нерв.
173. Лицев нерв.
174. Слухова част на VIII нерв. Слухово-сензорна система /път на слуха/.
175. Равновесна част на VIII нерв. Вестибуларно-сензорна система /път на равновесието/.
176. Езиково-гълтачен нерв.
177. Блуждаещ нерв.
178. Добавъчен нерв. Подезичен нерв.
179. Автономна нервна система. Общ преглед.
180. Симпатиков дял на автономната нервна система.
181. Парасимпатиков дял на автономната нервна система.
182. Сплитове и възли на автономната нервна система в областта на главата и шията.
183. Сплитове и възли на автономната нервна система в гръдната и коремната кухина
184. Орган на обонянието. Обонятелно-сензорна система /път на обонянието/.
185. Орган на вкуса. Вкусово-сензорна система /път на вкуса/.
186. Орган на зрението - общ преглед.
187. Външна обвивка на очната ябълка.
188. Средна обвивка на очната ябълка.
189. Ретина. Зрително-сензорна система /път на зрението/.
190. Ядро на очната ябълка, очни камери.
191. Спомагателни органи на окото. Кръвоснабдяване на окото.
192. Външно ухо. Тъпанчева кухина.
193. Вътрешно ухо - костен лабиринт.
194. Вътрешно ухо - ципест лабиринт.
195. Кожа – устройство. Косми, нокти.
196. Кожа. Рецептори на обща сетивност.

VII. ТОПОГРАФСКА АНАТОМИЯ

При описание на топографоанатомичните области се разглеждат последователно границите, разположението на анатомичните обекти в тях, техните взаимоотношения и проекции върху скелета.

197. Базис крании - предна, средна и задна черепни ямки.
198. Регио темпоралис.
199. Регио фронтотарието окципиталис.
200. Лице - топографоанатомични особености.
201. Орбита – горен етаж.
202. Орбита – среден етаж и долен етаж.

203. Регио инфраорбиталис, регио зигоматика.
204. Регио назалис, регио оралис.
205. Регио букалис, регио паротидеомасетерика.
206. Регио супрахиоидеа, регио инфрахиоидеа, тригонум субмандибуларе.
207. Регио стерноклейдомастоидеа.
208. Тригонум каротикум.
209. Регио коли латералис.
210. Регио инфраклавикуларис.
211. Регио аксиларис.
212. Гръдна стена.
213. Преден и среден медиастинум.
214. Заден медиастинум.
215. Регио дорзи. Гръбначен канал и съдържимо.
216. Топографоанатомични области на корема.
217. Предна коремна стена, слабинен канал.
218. Горен етаж на коремната кухина.
219. Долен етаж на коремната кухина.
220. Регио лумбалис, ретроперитонеално пространство.
221. Перитонеално пространство на таза у мъжа и жената.
222. Регио аноперинеалис и субперитонеално пространство на таза у мъжа.
223. Регио аноперинеалис и субперитонеално пространство на таза у жената.
224. Регио делтоидеа.
225. Регио брахии антериор.
226. Регио брахии постериор.
227. Регио кубити.
228. Регио антебрахии антериор.
229. Регио антебрахии постериор.
230. Дорзум манус.
231. Палма манус.
232. Регио феморис антериор
233. Регио феморис постериор.
234. Регио генус.
235. Регио крурис.
236. Дорзум педис.
237. Планта педис.

1. В. Овчаров, В. Ванков. Анатомия на човека. Медицинско издателство Арсо, София, 2016.
2. В. Василев, В. Овчаров, Д. Пенчев, К. Ичев, К. Койчев, М. Давидов, С. Николов, Х. Чучков. Анатомия на човека, част I, Медицина и физкултура, София, 1995.
3. В. Василев, В. Овчаров, Д. Пенчев, К. Ичев, К. Койчев, М. Давидов, С. Николов, Х. Чучков. Анатомия на човека, част II, Медицина и физкултура, София, 1996.
4. В. Овчаров, Ц. Такева. Цитология, обща хистология и обща ембриология. VII преработено издание. Медицинско издателство Арсо, София, 2015.
5. Чучков, В. Овчаров, Н. Стойнов. Клинична анатомия, 1995.
6. В. Ванков, К. Ичев. Топографска анатомия. VIII издание, Медицинско издателство Арсо, 2015.
7. Вл. Овчаров, А. Божилова-Пастирова, Д. Хинова-Палова, А. Палов. Топографска анатомия. II издание, Медицинско издателство Арсо, 2013.
8. В. Василев, В. Овчаров, К. Ичев, К. Койчев, С. Николов, Х. Чучков. Топографска анатомия, Медицина и физкултура, София, 1998.
9. Г. Балтаджиев, П. Атанасова, И. Коева, С. Сивков. Анатомия на човека. III издание, Медицинско издателство Райков, 2006.
10. Р. Д. Синелников, Я. Р. Синелников, А. Я. Синелников. Атлас по анатомия на човека. Софтпрес, 2010-2013.
11. S. Standring (editor-in-Chief). Gray's Anatomy, The Anatomical Basis of Clinical Practice. 41st Edition, Elsevier 2016.
12. M. H. Ross, W. Pawlina. Histology : a text and atlas with correlated cell and molecular biology. 7th ed., Philadelphia: Wolters Kluwer/ Lippincott Williams & Wilkins Health, 2016.
13. A. L. Mescher (editor). Junqueira's basic histology: text and atlas. 4th ed., New York: McGraw-Hill Education, 2016.
14. T.W. Sadler. Langman's medical embryology. 13th ed., Philadelphia: Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams & Wilkins, 2014.
15. Gary C. Schoenwolf, Steven B. Bleyl, Philip R. Brauer, Philippa H. Francis-West. Larsen's human embryology. 5th ed., Philadelphia, PA: Elsevier/Churchill Livingstone, 2015.

Утвърдил:
(доц. д-р Стефан Трифонов, дм)